

NIEUWTJES VAN EN UIT DE HEIMANSHOF

Een uitgave over het jaar 2023 van de werkgroep Heimanshof

grosplaat-russula met poederzwamgasten

De leemkuil

Dit is een uitgave van Werkgroep VRIENDEN VAN DE HEIMANSHOF
"Een Veluwe natuurtuin" december 2023

Voorzitter Yvonne Joosten-Seijerling
Botterstraat 127 8081 JW Elburg tel. 06 27236161
e-mail: yvonnejoosten53@hotmail.com

Secretaris Annelies Hulsebosch
Esdoornhof 239 8266 GH Kampen tel. 06 38288218
e-mail: a.hulsebosch@home.nl

Penningmeester Peter van Noorden
Tamarixplantsoen 203 1702 JD Heerhugowaard tel. 06-22613249
E-mail: p.vannoorden@gmail.com

Adres van de tuin: 't Frusselt 30 te Vierhouten

De Heimanshof ontstond in 1935 en behoort tot de oudste
heemtuinen van ons land.

De Heimanshof is opgenomen in de 'Oase Heemtuin Gids', een
uitgave van de Stichting Oase.

De Heimanshof maakt deel uit van "Paasheuvelgroep Vierhouten".

Banknummer van de werkgroep: NL76 RABO 0163 8274 19
t.n.v. Stichting Vrienden van de Heimanshof

Onze website: www.heimanshof.nl

Website: Anne Kaper en Thijs Kaper
foto voorplaat: Yvonne Joosten
foto's: Peter van Noorden, André Jansen,
Hanna van Noorden, Yvonne Joosten, Elly Kaper.

Voorwoord

Yvonne Joosten-Seijerling

Geen coronamaatregelen meer dit jaar wat het werken in de tuin in de weg zou zitten. Maar helaas werden een aantal van onze werkgroepsleden door andere medische zaken – tijdelijk - op non-actief gesteld.

Dat heeft natuurlijk invloed op de grootte van de steeds ouder wordende werkgroep en de hoeveelheid werk die verzet kan worden. Dat stemt ons af en toe somber: hoe lang kunnen we onze heemtuin nog op een goede manier onderhouden? Er zijn zoveel zaken die om ingrijpen van ons vragen, maar die we gezien de leeftijd en conditie van veel van ons niet meer aankunnen.

De somberheid hebben we geprobeerd achter ons te laten, en ons neer te leggen bij het feit dat wij niet meer alles kunnen en te focussen op waartoe we wel in staat zijn.

Het goede nieuws is, dat we er - na promotie van onze tuin door een interview plus foto's in de Veluwe Courant editie Nunspeet, een aantal mensen bij hebben gekregen, een hartelijk welkom aan Gosse, André, Rutger en Romy. Dit stemt hoopvol!

Helaas hebben we gemerkt dat het aantal planten wat in de heemtuin voorkomt drastisch is verminderd, van ongeveer 340 soorten in 2008 naar ca. 200 nu. Dit hebben we te danken aan de stikstofdeken die over de tuin wordt uitgespreid..

We overwegen nu om een aantal planten waarvan er in de Heimanshof veel zijn, aan te bieden aan andere heemtuinen, die een beter klimaat voor onze evacués hebben. Te denken valt aan lelietje der dalen, zevenster, dalkruid, verschillende soorten wilgenroosje, havikskruid, enz.

Wij beperken ons nu tot het vrijzetten van de verschillende planten, d.w.z. het overwoekerende gras en mos waar nodig weghalen en braam en brandnetel verwijderen .

Gezien de leeftijd van de werkgroepsleden met de meeste kennis, zijn zij begonnen met het overdragen hiervan aan de anderen zodat deze kennis niet verloren gaat. Zoals één van ons het verwoordde: “een tuin kun je erven, kennis niet”. Te denken valt aan het inventariseren van planten en paddenstoelen, het ‘tafelen en stoelen’ snoeien, enz.

Ondanks alles is er dit jaar weer veel werk verzet. We hopen op veel bezoekers het komende jaar en als u wilt, kunnen we u op onze werkdagen* meer informatie over de tuin geven.

De Vrienden van de Heimanshof wensen u een mooi en gezond 2024 toe.

<i>*De werk-zaterdagen in 2024 zijn op 17 februari, 16 maart, 13 april. 11 mei, 8 juni, 13 juli, 17 augustus, 14 september, 12 oktober, 9 november van 10.00 tot 16.00 uur</i>

Verslag van de penningmeester

Peter van Noorden

Vorig jaar schreef ik over de renovatie van het dak van de Hofhut, waarmee een groot bedrag gemoeid zou zijn. Na overleg met de directie en bedrijfsleiding van de Paasheuvel is besloten om deze uitgave voorlopig niet door te zetten. Vooral de ontwikkelingen binnen de personele bezetting van de werkgroep waren daarvoor bepalend.

Inkomsten in 2023

De ontvangen rente over 2022 bedroeg € 1,60

In 2023 ontvingen we aan donaties, giften en bijdragen van tuinwachten € 1.330,07

De opbouw van het totale bedrag was als volgt: van de vaste gebruiker van onze Hofhut, die tevens als tuinwacht 'dienst deed', ontvingen we € 570,00 en van onze vaste donateurs ontvingen we dit jaar € 487,50.

In het giftenbakje aan het hek zat in totaal € 270,97.

De verkoop van kaarten, boekjes e.d. bracht € 3,50 op.

Uitgaven

De kosten aan de Hofhut en de tuin bedroegen dit jaar € 480,60. Het meeste geld ging dit jaar op aan de aankoop van een nieuwe accu voor ons elektrische gereedschap - € 269,39. Daarnaast werden roggezaad, bloemenzaad en paaltjes aangeschaft en werd klein handgereedschap aangevuld.

Het totaal aan andere kosten bedroeg

€ 575,11 te verdelen over de aanmaak en verzending van "Nieuwtjes van en uit de Heimanshof" € 337,15, de opnieuw gestegen bankkosten € 163,98, het lidmaatschap van Oase (SNPT) € 50,00 en wat huishoudelijke uitgaven en postzegels voor een bedrag van € 23,98

Ook dit jaar ontving de werkgroep, vanuit het idee: Wie een dag werkt, die heeft recht op een avondmaaltijd, van de Paasheuvelgroep een eetvergoeding van € 10,00 per medewerker/gewerkte werkdag. Al jaren gaat dit geld in de aparte reservering: de 'Eetpot'. Ook in 2023 betaalden we daaruit ons gezamenlijke diner bij Tante Sjaan in Vierhouten en ontvingen alle medewerkers na de laatste werk-zaterdag (11 november 2023) een bedankje in de vorm van een cadeaubon. Het saldo van het geparkeerde eetgeld is dus niet van de stichting, maar van de vrijwilligers gezamenlijk.

Ten slotte bedank ik, namens het bestuur van de stichting, alle vaste begunstigers voor hun jaarlijkse ondersteuning. En wilt u ons in 2024 ook weer steunen? Ons nummer vindt u hieronder. U weet toch dat onze stichting ANBI erkend is?

Bankrekening:

NL 76 RABO 01638 27 419 t.n.v:

Stichting Vrienden van de Heimanshof te Heerhugowaard.

En met het dringende verzoek: wilt u uw volledige adres vermelden.

ALLEEN DAN kunnen we u de volgende nieuwsbrief sturen.

*Op enkele plaatsen in deze Nieuwsbrief zijn
"Nieuwtjes" uit onze website
www.heimanshof.nl overgenomen. Wil je er
meer lezen kijk dan op deze site!*

Nieuwtjes uit onze website 1

JULI HOOIERSTIJD.

En de heemtuinders maaien voort.
Ze zeisen met een zingende zeis de
weide en de 'overweide' waarbij ze
de vaste planten zoals moerasspirea
en grote salomonszegel omzeilen.
Hooierstijd is mooi en gras harken
ruikt lekker. In de 'overweide' (het
stuk weide dat over het hoofdpad
heen ligt) lukt het ons weer om een
driepoot om te toveren tot een
mooie grote hooi-opper.

EEN MOOI MAAR BREEKBAAR HEK.
De wereld van tegenwoordig kent
veel hekken van houten palen. Zelfs
langs de snelweg staan stevige

houten vangrails. Maar wij willen
liever een mooi hek van de takken
uit eigen oogst.

Er is veel tijd gestoken en veel
geduld om dit kunstwerkje van
dunne boomtakken te maken. Het
moet de weg achterom naar de
leemkuilvijver afsluiten. Op die
geliefde plek voor op kikkers
jagende kinderen groeien namelijk
moeizaam in stand gehouden echte
leemkuilplanten.

Mooi hek. Maar of het de belhamels
en zwijnen zal tegenhouden? Ik
vrees van niet. De dunste takken
waren alweer gebroken – niet door
de zwijnen, wel door de belhamels.
Niet door eroverheen te klimmen,
maar wel door ze in het midden stuk
te trappen. Lang leve de vakantie-
kinder-vreugde met een leuke
campingdagbesteding.
Natuurlijk is het hek nu weer
hersteld!

Verslag van de secretaris

Annelies Hulsebosch

Contacten, publiciteit en samenwerking

Ook dit jaar vond een overleg plaats met Peter Verdaasdonk, directeur van de Paasheuvelgroep en Aleida Krooneman, bedrijfsleider locatie. Het vernieuwen van een groot deel van het dak van de Hofhut stond centraal.

Daarbij kwam de moeilijke afweging tussen kosten (offerte), leeftijdsopbouw van de werkgroep en toekomst van een heemtuin zonder werkgroep. De Paasheuvel heeft laten weten dat zij de reparatie van het dak van de Hofhut niet in eigen beheer kunnen uitvoeren, ook niet wanneer de kosten van de materialen voor rekening van onze Vriendenstichting komen.

Zolang er van lekkage geen sprake is laten we de reparatie van het dak voor wat het is.

Als het nodig is kunnen we voor het zware werk aan de leemkuil, de renovatie van de borders en het schonen van de A-stroom (machinale) hulp inhuren.

In de Veluwe Courant editie Nunspeet en omgeving kwam een artikel over de heemtuin. Journalist Ank Herstel interviewde Els en Peter en er werden foto's gemaakt.

Het heeft ons al 4 nieuwe medewerkers opgeleverd, een geweldig resultaat! Rutger, Romy, kwamen de werkgroep versterken in het tuinwerk en

André Jansen zal zich vooral met de vogeltelling bezighouden.

Vanuit het Steunpunt Vrijwilligers Nunspeet kwamen Maaïke en haar man Jan voor een interview en de opname van een filmpje. Het doel was om onze tuin onder de aandacht te brengen en nieuwe vrijwilligers op te roepen om ons te komen helpen. Daarnaast heeft Maaïke ons aanbod op MAS, de site voor de maatschappelijke stage, opnieuw geactiveerd.

Werkgroep

De werkgroep bestond dit jaar uit: Hans van Balen, Martina Boom, Cor van Galen, Annelies Hulsebosch, Yvonne Joosten, Els en Ruud Kaper, Hanna en Peter van Noorden, Eline Oderkerk, Ineke van Schaick en Trees van Berkel. Helaas heeft Trees zich vanwege gezondheid problemen weer afgemeld.

Later in het jaar is de groep uitgebreid met Gosse Postma, Rutger Lieflijn, André Jansen en Romy Bouw.

De werkgroep foto: Maarten van der Biezen

Een paar werkers zijn dit jaar om gezondheidsredenen een tijdje uit de running geweest, gelukkig zijn ze er weer!

Per maand was de opkomst afwisselend van 7 tot 13 mensen. Alleen in juni hebben we, vanwege vakanties, 2 werkzaterdagen achter elkaar gepland om toch in kleine groepjes het nodige werk te kunnen doen.

Het geeft elke keer weer voldoening om aan het eind van een werkdag het zichtbare resultaat van een dag werken met elkaar te ervaren!

Tuinwacht

Ook deze zomer heeft onze trouwe tuinwacht Ellie met haar logeer hondje op de tuin verbleven. Ze heeft al heel veel jaren met plezier als tuinwacht gefungeerd, ze was een vraagbaak voor bezoekers en ze heeft allerlei belevenissen en waarnemingen bijgehouden. We laten u daar verderop in deze Nieuwsbrief ook van genieten.

De werkdagen in 2023

Februari

De eerste werkdag van het jaar ging helaas wegens de stormachtige weersomstandigheden niet door.

Maart

Bijna de hele dag zijn we druk geweest met ruimen van blad in de kuil, van alle paden in de tuin en rond de Hofhut. De lelietjes der dalen gingen onmiddellijk en zichtbaar in een groeisput toen het blad daar omheen was weggehaald. Een stuk van de border werd aangepakt op grassen en onkruid, dood materiaal van varens werd weggehaald en in de akker werd bloemenzaad uitgestrooid.

April

Met een flinke ploeg begonnen we met de grondige aanpak van de border. Zoals elke keer werden de paden schoongemaakt en gemaaid. De lelietjes der dalen achter de border werden ingeperkt. Achter de vijver werd riet geknipt, een uitgezakte tak van de jeneverbes werd opgebonden

en heel veel kiemende eikels zijn weggehaald. Twee routepaaltjes zijn vervangen en alle paaltjes zijn weer opgefrist. Op de heidebult werd veel mos weggesneden.

Mei

De paden zijn gemaaid, de kuil voor de Hofhut is vrij van gras gemaakt en Cor heeft de bermranden met de zeis aangepakt. Riet op de dijkjes is met de zeis weg gemaaid, een flink stuk van de borders is schoongemaakt van grassen en opslag. Door de hele tuin is opslag van vooral beuk en eik verwijderd en de heidebult is voor een flink stuk 'kaal' gemaakt. Er zijn een groot aantal naambordjes bij de planten gezet, de kreek is weer schoon, de kopsloot is weer een sloot met water geworden, de drempel is uit de B-stroom gehaald, de B-stroom ter hoogte van het mosveld is vrij van bladafval gemaakt, het blauwgrasland is uitgekamd op dode/dorre plantenresten en de paden zijn op uithangend groen nagelopen.

Juni

Twee werkdagen: op 17 juni zijn er 5 werkers. Het was een zeer warme werkdag en in de zon kon maar kort worden gewerkt. De zwijnen zijn weer in de tuin geweest: de mosheuvel tegenover de Hofhut was bovenop compleet omgehaald met diepe kuilen, dat is deels 'hersteld'. In de tuin was er geen echte schade.

Ons elektrische gereedschap was niet meer te repareren. Een nieuwe grasmaaier is gekocht. Helaas blijft hij kuren vertonen.

Zaterdag 24 juni waren we met z'n drietjes en het was weer een lekkere

warme dag! Bij het huisje van Ineke was ook een zwijn gesignaleerd. Het waterpeil in de vijvers was gelukkig nog redelijk, in de leemkuil stond een plasje water.

De kamperfoelie stond er goed bij. De grote rode en de kleine zwarte mieren waren niet zo vriendelijk, Eline werd gemeen gestoken! Er zijn verschillende bezoekers geweest waaronder twee jonge gezinnetjes.

In de borders, op de hei en op en naast de knuppelbruggetjes is gras weggehaald, de kruiwagenbanden zijn opgepompt, er is met de zeis gemaaid en er zijn overhangende takken weggesnoeid. De opslag van eik is verwijderd en de Hofhut werd weer gereedgemaakt voor de tuinwacht.

Juli

De zwijnen zijn helaas nog een keer op de heuvel voor de Hofhut teruggekomen. Gelukkig was er niet veel schade. De stormschade bleef beperkt tot veel uitgewaaide takken; deze rommel werd opgeruimd. Deze zaterdag hadden we een mooie groep van 11 werkers. Er werd begonnen met het opstellen van een nieuwe inventarisatie van de planten in de tuin, de oude lijsten (van 2008) worden bijgewerkt. Wij zijn benieuwd naar de veranderingen.

De graspaden zijn gemaaid en de overige paden zijn met de bladhark nagelopen, de schade aan het hekje achter de leemkuil werd hersteld door Ruud en een deel van het weiland en de randen werden met de zeis gemaaid. Ook het gras langs de leemkuil werd met de zeis aangepakt.

De kop van het blauwgrasland werd met de bostrimmer geschoren en van het gemaaid gras werd een opper gemaakt.

De naambordjes werden gecontroleerd en nieuwe werden bijgeplaatst. Het riet langs de beek en bij de grote vijver werd zoveel mogelijk verwijderd en op de heidebult werd geknipt en gegraasd.

Een van de knuppelbruggetjes

Rond het bankje bij de vijver en langs de knuppelbruggetjes werden pitrus en pijpenstrootje verwijderd en verschillende varens en hazelaars zijn gesnoeid. Na afloop van deze dag hebben we met 10 medewerkers gedineerd bij Tante Sjaan: een gezellige traditie!

Augustus

De werkgroep is weer groot: 12 werkers! Willen we de slofhak, een zeldzame plant, in de tuin behouden, dan moeten we winterrogge blijven zaaien.

Martina heeft contact gehad met de Cruydhoeck over de aanpak van de roggeakker: nu schoonmaken, over 14 dagen schoffelen en de rogge inzaaien en weer 14 dagen later het bloemenmengsel inzaaien.

Het maaien van het weiland moet in fases plaats vinden, liefst met twee maanden ertussen.

De graspaden zijn gemaaid en de overige paden zijn blad vrijgemaakt, de heideheuvel is rond de jeneverbessen en de brem gemaaid, evenals het gras aan de andere zijde van het pad. Een flink stuk van de beekrand in de bocht van de hoofdbeek is vrijgemaakt van riet, braam, enz., daarna is er gebaggerd. Op de brug tussen de beide vijvers is het kippengaas vastgezet. Voor het eerst in augustus werd een paddenstoelen-inventarisatie uitgevoerd: 25 soorten werden geteld, waarvan 7 nieuwe. Het was een natte maand. Enkele ver uithangende takken werden weggehaald, het mosveld is weer bladvrij en het teveel aan heermoes is verwijderd.

Na een reparatie aan de Hofhut werd de vuilnisbak weer vastgezet.

September

We gaan aan de slag met een flinke groep van 13 werkers.

Er is verder gewerkt aan de inventarisatie van planten en paddenstoelen.

Het zeisen van het weiland

De graspaden zijn gemaaid, op de heideheuvel is weer gewerkt en de

leemkuil is schoongemaakt. De rest van het weiland is met de zeis gemaaid, zo ook de rand tussen de leemkuil en het hoofdpad, de akker is schoongemaakt en de opper is hersteld. De B-stroom langs Buitengoed is schoongemaakt en de wal langs de hoofdbeek (A-stroom) is in de bocht weer vrij van braam en brandnetel. Twee ontstoppingspunten tussen Hofhut en beek zijn vrijgemaakt en kruiwagens vol tuinafval zijn naar de zijkanten van de tuin gebracht en op de wallen gelegd.

Oktober

Het weer werkte deze zaterdag mee: 's morgens zonnig en 's middags een enkel drupje regen. Eind september is de rogge ingezaaid en die is geweldig opgekomen. Op de roggeakker werd door Ineke en Annelies bloemenzaad uitgestrooid: bolderik, akkerhoornbloem, gele ganzenbloem, echte kamille en bleke klapproos. We hopen op een goed resultaat.

André is gestart met de vogeltelling en heeft inmiddels al 17 verschillende vogel in de tuin waargenomen.

Op de 15 jaar oude vogelplaat staan er 23. (Zie verderop het verslag van André)

Het onderhoud van de A-stroom (hoofdbeek) is jaarlijks schouwplichtig. Meerdere eigenaren hebben hier officieel een aandeel in.

Het gedeelte door de tuin is voor rekening van de Paasheuvel.

Het uitbaggeren is een aantal jaren niet meer gebeurd.

De paden en de heideheuvel zijn vrij van blad gemaakt.

Bij het veentje is het strandje schoongemaakt en de aangewaaide

taxus verwijderd en het kreekje is schoongemaakt en binnendringend kroos weggehaald. De verstopping in de rioolbuis is verwijderd.

Een routebordje is vernieuwd en geplaatst en de naambordjes zijn uit de tuin gehaald en per biotoop gebundeld. De B-stroom is grondig schoongemaakt, ook voor de eigenaren van Buitengoed.

Vormsnoei van de singel is uitgevoerd. Reparatiedelen van de Hofhut zijn in de verf gezet.

Het solitaire eikje op het weiland is gesnoeid. De schuine heiderand is vrij van grassen gemaakt. Steeds weer terugkerende bamboe en klimop van de buren is weggehaald en er zijn nog plaggen mos op de bult voor de Hofhut gekeerd. Hopen dat ze weer vastgroeien.

November

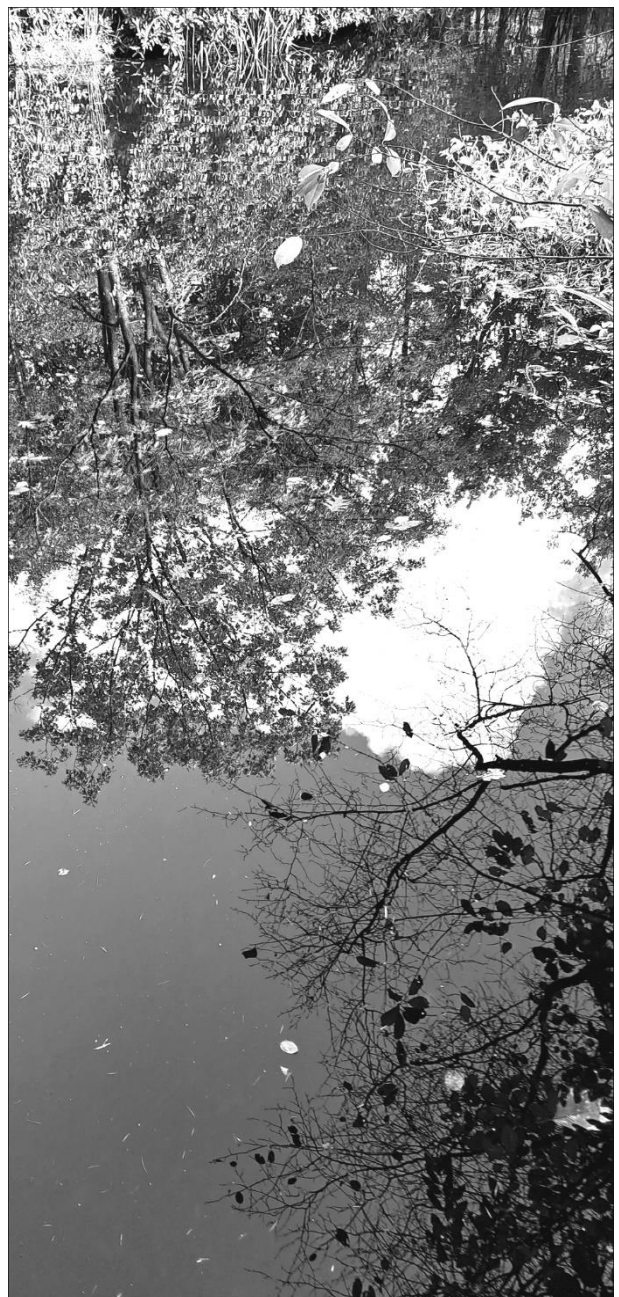
Het weer werkte ook deze laatste werkdag mee: we konden de gehele dag buiten aan de slag.

Els heeft een overzicht met een plattegrond gemaakt van alle snoeiwerkzaamheden in de tuin. Met deze lijst kan iedereen zelfstandig aan de slag.

Er is in drie groepjes gewerkt met en aan de vormsnoei van bomen en struiken, waarbij ook het opruimen tijd kostte.

De paden zijn weer niet gemaaid; de tuin was doorweekt na de regen 's nachts, de kuil en entree zijn bladvrijgemaakt. Ook van de pollen mos op de heuvel voor de Hofhut is het blad weggehaald. De hazelaars op de hoek bij de varens zijn tot 1,5 m

hoogte gesnoeid. Aan het eind van de dag wordt de Hofhut gereedgemaakt voor de winter en is het tijd om af te sluiten. Tot volgend jaar heemtuin!

Spiegeling in de vijver

Nieuwtjes uit onze website 2
AUGUSTUSMAAND, HEIDEMAAND.

VOGELPOOTJE

Op onze hei groeit nog wel meer dan hei. En het kleinste plantje is het klein vogelpootje. Met wikkeachtige blaadjes in een polletje en heel kleine wit-roze bloempjes groeit het op diluviaal Veluwezand.

Kleine kromme zaadpeultjes lijken op vogelklauwtjes. Heel wat kleiner dan mensenklauwtjes, nietwaar?

EGELBOTERBLOEM.

Wij hebben maar een kleine leemkuil. De onze is maar een tiende van de ware grootte. Dat zit zo: de vorm laat zien waar de boeren vroeger achteruit met paard en kar de kuil inreden om leem te scheppen.

Leem is heel fijne klei die na drogen hard wordt. Vermengd met kort stro bouwden de boeren daar vroeger de stalmuren van.

Onze leemkuil is nageemaakt. De echte leemlaag ligt een paar meter dieper.

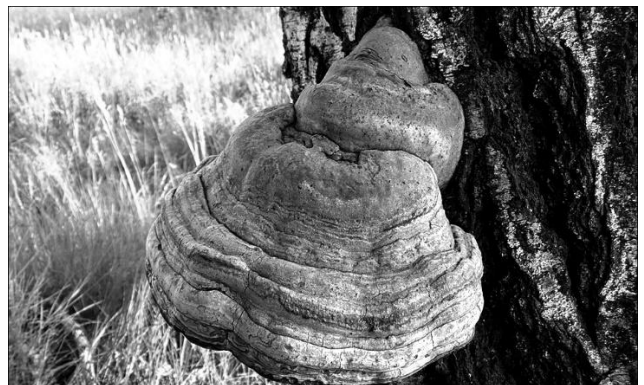
Er groeiden jarenlang veel lisdodden (rietsigaren) in het stilstaande water. Maar lisdodden zijn stikstofliefhebbers. Zij verrijken het water en dat willen we juist niet. Dus lisdodden weg.

En kijk nu eens: ontelbare heldergele bloempjes bestippelen het wateroppervlak. De egelboterbloem grijpt zijn kans!

PADDENSTOELENMAAND?

Zelden zagen we in augustus zoveel paddenstoelen. Denken ze soms dat de herfst al begonnen is? Dat denken wij soms ook. Er wordt druk geïnventariseerd. Naast vroege herfstzwammen en voor berken dodelijke tonderzwammen groeit er

tonderzwam

langs de beek ook een heel bijzondere zwamfamilie. Dat zijn de grofplaat-russula's, steel en een open hoed. Maar daar in die hoed groeien hele

andere witte paddenstoeltjes van de poederzwam. “Grofplaat-russula met daarop een aantal poederzwamgasten”. Eh, zwamopvangcentrum? Dat past wel in onze doelstelling.

Op de voorpagina een foto van deze bijzondere combinatie!

DE LEEMKUIL OPSCHONEN.

De leemkuil ligt diep en is dichtgegroeid met grassen, varens, riet en kleinere planten. Gelukkig hebben zich twee sterke nieuwe medewerkers op deze klus gestort. Zij moeten alles tegen de wal op omhoog gooien! Vanavond spierpijn...

BLAD EN VARENS OPRUIMEN.

De kruiwagen gaat zwaar gebukt onder het af te voeren blad en varenloof. Dat kruien we de tuin door naar de perceelgrenzen. Daar liggen houtwallen langs. Daar storten we alle groenafval en takken op, netjes tot een geheel vervlochten. Hier zijn de verblijfplaatsen van muizen, egels en ander kleiner levend spul. Ook treffen we er wel mierennesten, bijen- en wespenholen in aan. Dat is dan flink hard lopen geblazen. Natuurlijk laten we geen nesten meer verdelgen. De

natuur verdelgt ze tegenwoordig zelf helaas wel.

Tuinwacht Ellie doet verslag en kondigt haar afscheid aan.

Ellie van Saane

Van 18 juli tot 15 augustus 2023 was ik tuinwacht, met ook dit jaar de Spaans-Nederlandse logeerhond Kweenie (Amsterdamse roepnaam: Lady) als gezelschap.

Ik heb weer genoten van de algehele rust op de Paasheuvel en omgeving, en de Heimanshof in het bijzonder. Voor de Paasheuvel vind ik het erg jammer dat het aantal vakantiebezoekers op het terrein rap terugloopt. Meer bezoekers zouden mij beslist niet gestoord hebben.

Mijn ervaring uit vorige jaren is geweest dat de rust van het gebied zich altijd vertaalt in rust in hoofd en gedrag van mensen die hebben besloten er hun vakantie door te brengen. Ruimte zat!

Geen hittegolf in de periode dat ik in Vierhouten was. Dit in tegenstelling

tot de eraan voorafgaande weken in Amsterdam waarin ik de hitte in de binnenstad zat uit te zitten.

De hoeveelheid regen was nu, geheel naar wens, goed gedoseerd. De waterstand in vijver en beekje bleef prima. Groen en bloemen floreerden. Bezoekers wisten de Heemtuin goed te vinden, mede dankzij tips van de Nunspeetse toerismebranche.

En toen ik terug was in Amsterdam stond de flora op mijn dakterrasje erbij alsof iemand daar dagelijks met een gietertje langs was gegaan.

Het regende in de Heimanshof complimenten voor de tuin.

Nu wat indrukken en commentaar van bezoekers.

Bezoekster op herhaalbezoek vertelde dat ze gevreesd had een uitgedroogde en verkommerde tuin aan te treffen, gezien haar ervaring bij haar eerdere bezoek in mei van dit jaar. Ze was opgelucht om te zien dat alles er nu prima bij stond. Een historische samenvatting van ontstaan en ontwikkeling van de Vierhoutense Heimanshof hoorde ze van mij met belangstelling aan.

Een ingezetene van Nunspeet vertelde dat ze serieus overwoog om zich bij het Heemtuinteam te voegen zodra ze uit de kleine kleinkinderen zou zijn gegroeid.

Een topaantal van 11 bezoekers geteld op 25 juli. Daaronder een man die als hobby had om Nederlandse wilde planten op de foto te zetten; hij speurde in de Heemtuin naar een exemplaar waarvan hij nog geen foto had kunnen maken voor zijn plakboek. Nu kon hij helaas deze bijzondere

plant niet vinden. Ik wilde hem graag van dienst zijn en heb daarom met Els telefonisch contact opgenomen. Haar antwoord was dat het beleid van de Heemtuingroep is om plekken van specifieke planten niet bekend te maken. Dit om te voorkomen dat een zeldzame plant wordt uitgegraven en meegenomen door bezoekers. Dit gebeurt soms echt!

Een echtpaar had dankzij het informatiebord in de heemtuin nu kunnen vaststellen welke zeldzame plant ze in hun eigen tuin rijk waren.

Een snelwandelaarster sloeg mijn advies om met rustige aandacht door de tuin te lopen geheel in de wind.

Een echtpaar bracht eveneens slechts een kort bezoek aan de tuin; het tweetal wilde weten hoeveel vierkante kilometer de tuin besloeg. Na een kort rondje meldden ze dat ze een herhaalbezoek in hun planning hadden gezet.

Een Tsjechische moeder met twee zoons wilde graag twee notitieblokjes kopen als souvenir. De voorraad bleek helaas uitgeput en hun vakantie duurde nog slechts twee dagen.

Ik heb een verdronken muis aangetroffen in een emmertje met regenwater dat buiten in de tuin stond. Uilen heb ik deze drie weken 's nachts niet horen roepen. Dat kan echter best een bewijs zijn dat ik dit jaar extra goed heb geslapen. Hoe dan ook, de muis kon deze zomer niet overleven; lot is lot.

Het droevige nieuws voor mij was dat de Vierhoutense Spar het nu voor gezien moet houden. De gedaalde populariteit van De Paasheuvel heeft

De Spar de nek gekost. Voor mij is het niet fijn en niet haalbaar om regelmatig per bus naar Elspeet of Nunspeet te reizen voor proviand. Voor mijn logeerhond is er eveneens sprake van een tegenslag. Zij beseft dat niet, maar haar bazin wel! Weliswaar is er voor Kweenie (Lady) geen beter leven denkbaar dan in het Amsterdamse gezin waarin ze thuishoort, maar met de onvermijdelijke vakantieoplossing voor haar om in Vierhouten te logeren heeft ze zich in de afgelopen jaren steeds beter weten te verzoenen. Wandeltochten over de hei zijn weer goed aan haar besteed geweest. Voor mij betekent lopen in het gezelschap van een hond extra genieten. Dus surrogaat-motief voor mij voor een dagelijkse wandeltocht: ik doe er een ander wezen ook plezier mee. Fini! Helaas! Heel veel dank aan de Heemtuiningroep voor zoveel jaren mogen genieten van pretentieloze, sobere, ontspannende, welkome en prachtige zomervakanties. Ik ga in ieder geval de komende jaren toch echt niet naar Bali! Ik wens de Vierhoutense Heimanshof nog vele mooie jaren – nee, blijvend! – als paradijs toe.

Uit het logboek

In maart schreef Els: Vandaag was het hoofddoel bladharken. En daarnaast genieten we van vogelgeluiden, de eerste bloemetjes in speenkruid, maagdenpalm en gaspeldoorn. We hebben weer naar het wonder van de lelietjes der dalen gekeken, ‘s morgens de zware laag beukenblad eraf geharkt, twee uur later een veld vol puntjes lelietjes bekeken en aan het eind van de dag zijn ze écht 1 à 2 cm. hoog!

Op 15 april hebben we aan de border gewerkt; een groot stuk helemaal omgespit, de pollen leeggeschud wat ‘er niet in hoort’, wat wel, werd daarna teruggezet met o.a. verse gezeefde buitenaarde. Het was een zeer stevige klus, volgende keer doen we weer een stuk! Verspreid over de dag genoten zo’n twintig bezoekers van onze tuin.

Hanna schreef in mei: Na de koffie en taart van Ineke en de zon op ons hoofd en armen gingen we aan het werk. Wat ziet de tuin er mooi uit! De waterviolier, de lis, de brem, het havikskruid, bomen met bloesem, maar helaas geen bloemen in de akker. We kregen bezoek van 3 groepen met kinderen en begeleiders, o.a. een biologie-juf uit België. En de kinderen waren allemaal Letsen met woonplaatsen in o.a. Nederland, Duitsland, Griekenland en België. Ze verzamelden kleine diertjes in een vergrootglaspotje en later, uitgeschud op een witte doek, vertelde de juf in het Lets over de dieren, heel leuk!

In juni komt aan het eind van de dag een wandelaar die vaak vossensporen volgt en nu ging hij namen van planten oefenen, grappe want er staan veel naambordjes, ook vandaag weer neergezet door Martina en Yvonne. In de kreek was gelukkig weer goudveil. We zagen ook 2 gevlekte orchissen. In de akker helaas geen klaprozen, wel 2 kleine korenbloemen. Er was wel veel slofhak, zeer zeldzaam (rode lijst) welke groeit in symbiose met rogge. We hebben het ook gehad over heermoes, de overlever (paardenstaartfamilie). Kan prachtig worden als we de juiste soort hebben. We hebben het nu op verschillende plaatsen in de tuin laten staan. Maar van deze soort hebben we ook nog een zeldzame variant: de ruwe paardenstaart.

heermoes

In juli was het soms te warm, in de kuil met schaduw was het heerlijk. Gosse is nieuw, hij kende Hans dus die heeft hem wat wegwijs gemaakt, hij heeft ervaring met groenwerk en later kon hij ook nog wat zeisen. Van het gras en wat er nog meer van de zeis kwam is een prachtige opper gemaakt. Eline was zeer teleurgesteld: op de heidebult waar ze altijd het teveel aan gras en mos weghaalt, is het vogelpootje verdwenen terwijl we die eerder het jaar nog hebben gezien. In augustus levert de paddenstoelen inventarisatie al 25 soorten op, vergeleken met de lijst van vorig jaar zijn dat 7 nieuwe soorten erbij! Op de hei zijn er gelukkig toch weer vogelpootjes te zien.

‘Een trouwe groep van twaalf vrijwilligers komt elke maand vanuit alle windstreken in Nederland naar Vierhouten om heemtuin de Heimanshof te onderhouden’ staat 29 augustus in de Veluwe courant. Een mooi artikel met foto’s waarin we vragen om meer vrijwilligers.

Zaterdag 16 september hadden wij een leuke werkdag. N.a.v. het artikel in de krant kwam Rutger als nieuwe werkvrijwilliger en André die vogels in de tuin gaat spotten. Van de vrijwilligerscentrale kwam Maaïke om een interview te houden met Els en Peter, ze hielden een rondleiding en er werd een filmpje gemaakt voor op hun site.

Els zal naast de foto’s voor de website een stukje schrijven. Vorige keer was dat ook heel geslaagd. Er was veel bezoek in de tuin met leuke gesprekjes en lieve complimenten.

Nieuwtjes uit onze website 3
OKTOBER, OOGSTMAAND.

HULSTBESSEN

De herfst heeft dit jaar een rijke oogst aan bessen en vruchten. Deze fraaie takken met hun uitbundige rode dotten halen echt de kerst niet. Het is eersteklas vogelvoer.

Na een paar weken streek er een gezelschap koperwieken-op-doorreis neer. Hap, hap, hap. Die zijn met een volle maag vertrokken.

DUBBELLOOF, EEN BIJZONDERE VAREN.

Dubbelloof heeft, naast de dubbele B en dubbele L in zijn naam ook bladeren net als een visgraat. Bijzonder is dat het linker blad dun is, rechtop staat en sporen (zaden) draagt terwijl het rechterblad bredere veren heeft maar onvruchtbaar is en naar beneden hangt. Dubbelloof groeit langs de wallekant van greppel en beek. En bij ons groeit hij graag en vermeerderd zich overal. En dat terwijl dubbelloof op de Rode Lijst staat.

dubbelloof

DE AARDAPPELBOLEET KENT OOK EEN OOGSTTIJD.

Deze paddenstoel heeft zijn volle buik al met een plof en een scheur van het zaad verlost. Zo openscheuren moet heftig zijn. Dat zou ik graag eens willen zien.

Maar ze ziet er nu opgelucht uit. Of is het luchtig?

HET STUWTJE SCHOONMAKEN.

Takkenzooi. Dit is een terugkerend werk. Als de beek heel hoog staat zit meestal het stuwte verstoppt met takken en losgeraakte drijvende planten. Dan moet er geklauwd worden en dat levert een vrolijk geluid op.

VOGEL INVENTARISATIE

André Jansen

Inmiddels ben ik tweemaal (op 20/9 en 10/10) naar de Heemtuin geweest om daar de vogelstand te inventariseren. Het is de bedoeling om deze inventarisatie "jaarrond" uit te voeren, zodat er dan een goed en volledig beeld ontstaat van de vogelsoorten die in de Heemtuin voorkomen.

Inmiddels zijn de volgende 17 vogelsoorten waargenomen: Boomklever, Gaai, Grote Bonte Specht, Houtduif, Huismus, Keep, Koolmees, Merel, Pimpelmees, Roodborst. Spreeuw, Tjiftjaf, Vink, Wilde Eend, Winterkoning, Zanglijster, Zwarte Kraai. De verwachting is dat deze lijst de komende tijd nog wel groter zal worden, want we zijn immers nog maar twee maanden onderweg.

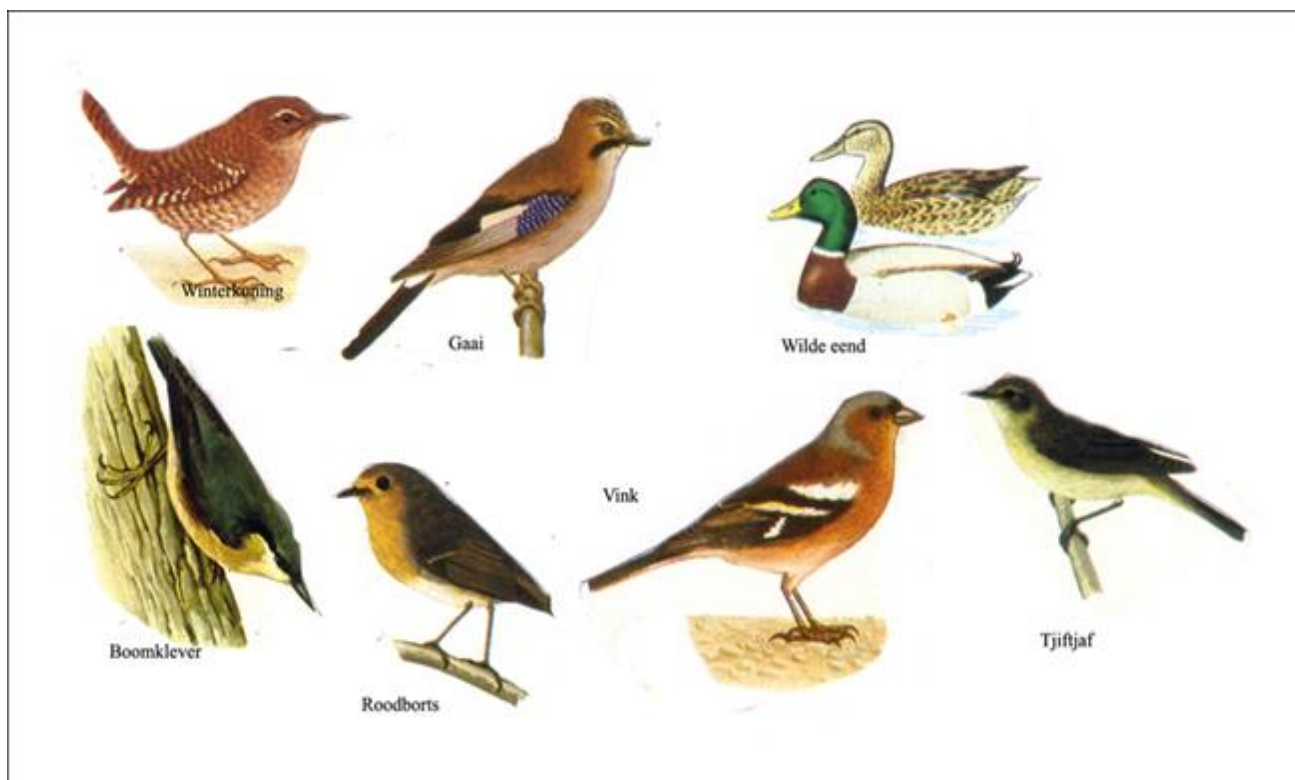
Uitwerpsel Das

Daarnaast zijn er tijdens beide inventarisaties nog een aantal leuke waarnemingen gedaan, zoals bijvoorbeeld twee eekhoorns, de uitwerpselen van een das (zie foto) en veel mooie paddenstoelen.

De waarnemingen in de Heemtuin zijn overigens ook op de website waarneming.nl te volgen:

Klik in het menu op "Ontdek" en daarna op "Omgeving".

Wijzig bij "Geometrie" "Afstand van punt" in "Locatie".

Enkele vogels uit de vogeltelling

De hulst in oktober

Aanhangsel: financieel overzicht 2023

Stichting Vrienden van de Heimanshof te Vierhouten									
Beginbalans per 1 december 2022									
Kas			0,03						
RABO betaalrekening			4.643,81						
RABO spaarrekening			5.271,17						
Eigen vermogen				9.647,20					
Geparkeerd eetgeld				267,81					
totalen			9.915,01	9.915,01					
Resultatenrekening 2023					Resultatenrekening 2022				
Inkomsten					Inkomsten				
bankrente			1,60			0,53			
vrijwillige bijdragen van donateurs			487,50			697,50			
verkoop ansichtkaarten ed			3,50			21,50			
gebruik Hofhut door derden			570,00			555,00			
giften bezoekers van de tuin			270,97			146,93			
Totaal inkomsten			1333,57			1.421,46			
Uitgaven					Uitgaven				
kosten tuin				480,60			332,31		
abonn Oase (Vereniging van Heemtuinen)				50,00			50,00		
kosten nieuwsbrief				337,15			189,14		
kosten secretariaat				3,03			0,00		
bankkosten				163,98			119,40		
huishoudelijke uitgaven				3,45					
attenties vrijwilligers				17,50			0,00		
aanmaak van kaarten/boekjes				0,00			0,00		
Totaal uitgaven				1055,71			690,85		
Saldo overschot 2023				277,86			730,61		
Eindbalans per 1 december 2023									
Kas			0,02						
RABO betaalrekening			1.534,18						
RABO spaarrekening			8.772,77						
Eigen Vermogen				9.925,06					
Vooruit ontvangen				45,00					
Geparkeerd eetgeld				336,91					
totalen			10.306,97	10.306,97					
Inlegvel bij "Nieuwtjes van en uit de Heemtuin" over het jaar 2023 van de werkgroep Heimanshof te Vierhouten									